

פרוטוקול מס' 276

מישיבת ועדת הכספים

יום ג', כ"ג באדר א', התשמ"ו - 4 במרס, 1986 - שעה 10.00

נ כ ח ו

חברי הוועדה:

א' י' שפירא - היו"ר
א' אבוחצירא
י' ז' אמיר
י' ארידור
י' ארצי
מ' בר-און
ג' גדות
פ' גרופר
ד' דנינו
א' ויינשטיין
א' ורדיגר
י' כהן
ע' סולודר
י' צבן
ח' רמון
מ' שטרית
ש' שלמה
ב' שליטא
ג' שפט

מוזמנים:

מ' גדרון - משרד התיירות
י' לייטון, ע' מודריק, מ' שגיא, י' אפרתי,
גב' פ' פרוש - משרד האוצר
י' בליזובסקי - משרד התעשייה והמסחר
ש' שמש - משרד הפנים

מזכיר הוועדה:
היועץ המשפטי לוועדה:
יועצת כלכלית:
קצרנית:

א' קרשנר
א' דמביץ
ס' אלחנני
א' דגני

סדר-היום:

הצעות לסדר היום
תקציב משרד התיירות לשנת הכספים 1986
פדיון מוקדם לפי חוק המילואות (הוראות שונות):
החברה לקופסאות פח בע"מ; קיבוץ מלכיה.
תקנות עידוד החסכון (תכנית חסכון "תשואת המשר" ופטור ממס
הכנסה) (תיקון)
קביעת אזורים לענין התוספת לחוק לעידוד השקעות
הון - נהריה
שינויים בתקציב לשנת 1985 - רשויות מקומיות במגזר הערבי.

1251

(נא לתאריך ביום 11.3.86)

הצעות לרדר היוםמ"מ היו"ר י' כהן:

אני פותח את הישיבה.

הצעה לסדר לחבר הכנסת חיים רמון.

ח' רמון:

אמנם היושב-ראש הסבוע איננו אבל אני רוצה להתייחס לישיבות הוועדה בימי ראשון בסבוע. החלטנו מיום מה שהישיבות האלה תחיימנה בירושלים. הישיבות האלה חסרות ערך. חברי הוועדה אינם באים אליהן. זה בלתי אפשרי לחברים הבאים לארבע ישיבות בסבוע יקדישו יום נוסף לישיבה שמתקיימת בירושלים. חשבתי לתומי שלפחות חברי הוועדה הירושלמים יביאו לישיבות האלה בימי ראשון, אבל מתברר שגם הירושלמים אינם באים לישיבות אלה. וכאשר אני שומע שבאים מוזמנים, נציגי הנכים, וש מע אוחס חבר אחד של הוועדה, זוהי ממש בושה וחרפה לוועדה.

י' ארידור:

צריך לבטל את הישיבות האלה.

ח' רמון:

אני מציע אחת מן השתיים: או שלא תחיימנה ישיבות בימי ראשון והוועדה תתכנס באחד מימי הכנסת בשעות אחר הצהריים באיזור יושב-ראש הכנסת, או שהישיבות בימי ראשון תחיימנה בתל-אביב.

ב' שליטא:

אני מצטרף לדרישה של חבר הכנסת רמון. אינני מקבל את התפישה של חבר הכנסת מצא שאחדות ירושלים תישמר אם נקיים ישיבות רק בירושלים. צריך לקיים את הישיבות לפי שיקולים של נוחיות ויעילות, לפי מספר החברים שיכולים להשתתף בהן.

י' צבן:

אני מציע להפסיק בכלל את קיום הישיבות בימי ראשון בירושלים. אני מבקש שיושב-ראש הוועדה שיש לו סגנים ומילאי מקום לא יקבע את עומס העבודה של חברי הוועדה האחרים.

ג' שפט:

אני מצטרף להצעה של חבר הכנסת צבן ומבקש שהוועדה תחליט שלא תהינה ישיבות של הוועדה בימי ראשון.

היו"ר י' כהן:

גם אני שותף לדעה שאין טעם לקיים ישיבות מחברי הוועדה אינם באים אליהן. והעובדה של ישיבות בימי ראשון בירושלים לא באים חברים. וזה בזיון לוועדה ובזיון למוזמנים לישיבות אלה.

אם בכל זאת יש צורך למיים ישיבה ביום ראשון, אין סיבה לא לקיים אותה בתל-אביב. עובדה שאת הישיבות שבהן דנים בתקציב הבטחון אנחנו מקיימים במשרד הבטחון בתל-אביב.

אני אביא בפני היושב-ראש את המשאלה של חברי הוועדה שלא תחיימנה ישיבות בימי ראשון. במידה ונצטרך בלית ברירה לקיים ישיבות בימי ראשון, הבקשה היא שהן תחיימנה בתל-אביב. נסכם את העניין עם יושב-ראש הוועדה.

ה' רמון:

הערה בנושא אחר. נמסר לי על קשיים במילוי הביטח הבנקים לעבור לחיוב חדש. הם פנו לחברות השיווק ואמרו שהם רוצים לקיים את ההבטחה שלהם לוועדת הכספיים, והתשובה של חברות השיווק הייתה שלא הן יישאו בנטל של סיום ההבטחה. התגובה של הבנקים הייתה שיש חברות השיווק אינן מוכנות לשאת בנטל הזה, גם לא ישאו בו. אני יודע שהבנקים עמדו לפנות ליושב-ראש הוועדה ולספר לו על הקשיים האלה.

אני מוסר זאת כאינפורמציה, כי ההסתייגות שלי תלויה ועומדת עדיין, והחבר שאיר יגורתי - בא. זהו עכשיו הוויכוח, ואיר איננו מוכן לזוז מעמדתו. חברות השיווק הודיעו שהן לא יעברו לחיוב חדש מ-1 באפריל, והודיעו חברות האיראי לאם חברות השיווק לא יסכימו למעבר לחיוב חדש, גם הן לא תוכלנה לקיים את ההבטחה על חיוב חדש.

היו"ר י' כהן:

אתם מדבר על חברות האיראי או על הבנקים?

ח' רמון:

הבנקים נתנו התחייבות לוועדה, והם צריכים לפנות לוועדה ולהודיע לה על הקשיים שנוצרו במילוי ההתחייבות הזו. אני יודע שמנכ"ל בנק הפועלים למד להודיע ליושב-ראש הוועדה על הקשיים שהתעוררו.

היו"ר י' כהן:

הנושא הזה ייבדק עוד השבוע.

הצעה לסדר לחבר הכנסה דנינו.

ד' דנינו:

מחברר ייחלמות ועדת הכספיים אין להן כל ממשעות. אנחנו יכולים להחליט לפי הבנתנו ושיקול דעתנו, ובסופו של דבר האוצר עומה כרצונו בלי להחשב בהחלטות של הוועדה. לכן אני מבקש להודיע לדר העבודה והרווחה שלא יביא את מקציב משרדו לדיון בוועדה ויעשה כרצונו.

היו"ר י' כהן:

נבדוק את הנושא שלדעתך לא בוצע. אני יודע שהסכום של 300 אלף דולר הועבר למעונות יום.

- - -

היו"ר א' י' שפירא:

אני מבין שהועלתה כאן הצעה לסדר בענין ישיבות הוועדה בימי ראשון בירושלים. חבר הכנסת יהודע מצא, כאיר דרש כאן במפגיש לקיים את הישיבות בירושלים, הוא פנה גם ליושב-ראש הכנסת בסנין זה. יושב-ראש הכנסת סיכם בכתב שאפיר לקיים ישיבות בתל-אביב רק בימי חמישי ולא ביום אחר. לכן אינני יכול לקבל כל החלטה בענין זה בלי אידור של יושב-ראש הכנסת.

ג' שפט:

היתה הצעה שלא לקיים כלל ישיבות בימי ראשון.

ח' רמון:

אבל אם לא תהיה ברירה וניאלץ לקיים ישיבה ביום ראשון, אני מבקש לקיים אותה בתל-אביב. אני מציע שחפנה ליושב-הכנסת, על דעת רוב חברי הוועדה, ותסביר לו כישיבות יום ראשון בירושלים הפכו לבזיון, שגם חברי הכנסת הירושלמים אינם באים אליהן. אני מניח שפניה כזו ליושב-הכנסת תיענה.

פ' גרופר:

אני מציע ששניה מחברי הוועדה יסבירו את המצב ליושב-ראש הכנסת ויבקשו את אישורו לקיים בעת הצורך ישיבות בימי ראשון בתל-אביב.

היו"ר א' י' שפירא:

נטיל את התפקיד הזה על חברי הוועדה פסח גרופר וחיים רמון.

י' ז' אמיר:

אני מבקש להציג בפני יושב-ראש הכנסת דעה אחרת. אני חושב שחברי הוועדה בהחלט יכולים להגיע לירושלים גם בימי ראשון.

ח' רמון:

אינני יודע מתי הייתי בישיבה ביום ראשון בירושלים, אבל בכל מקרה רוב חברי הוועדה סבורים שאין לקיים ישיבות של הוועדה בימי ראשון בירושלים.

היו"ר א' י' שפירא:

אני חושב שאם חברי הוועדה יקצרו בדבריהם ויתרכזו בנושא שהוא על סדר היום, נוכל לוותר על ישיבות בימי ראשון. אבל אם חברי הוועדה ירחיבו את הדיון בכל נושא ויאריכו בדברים בלי להתרכז בעיקר, נקיים ישיבות גם בימי ששי, ומי שיבוא - יבוא, ומי שלא יבוא - לא יבוא.

יחד עם זה אני מטיל על חברי הכנסת פסח גרופר וחיים רמון לפנות בשם הוועדה ליושב-הכנסת ולבקש את אישורו לקיים בעת הצורך ישיבות בימי ראשון בתל-אביב.

ג' שפט:

אדוני היושב-ראש, יש לי הרושם שאם ניערך כהלכה נוכל בהחלט לוותר על ישיבות בימי ראשון.

היו"ר א' י' שפירא:

יש לנו חכנית עבודה שכוללת חוקים שונים שהמונה על הכנסות המדינה מבקשת להביא לאישור הכנסת, שתטיל עלינו עומס רב. אבל אם חברי הוועדה ישתדלו לדבר לענין ולאפשר ליושב-ראש לנהל את הישיבות ביעילות, נוכל לוותר על ישיבות בימי ראשון.

ב' שליטא:

אני מציע שהיושב-ראש יזמן ישיבות לפי הצורך גם בימי ראשון. אני רק מתנגד לכך שיחייבו אותנו לבוא לישיבות בימי ראשון בירושלים מפני שמישהו חושב שבדרך זו שוכרים על אחדותה של ירושלים ועל ריבונותה. אנחנו כוועדת כספים צריכים להתחשב רק ביעילות העבודה ובנוחיות של חבריה.

י' ארצי:

אני מציע להיאיר ליושב-ראש לקבוע אם לקיים ישיבות בתל-אביב או בירושלים לפי ראות עיניו ולפי שיקול דעתו. אני מציע שבעזרת שני חברי הוועדה פסח גרופר וחיים רמון נקבל אישור מיושב-ראש הכנסת לסידור הזה.

י' צבן:

לפני זבוע העלתה חברה הכנסת סולדר נופא שאני העליתי אותו לפני כחודש ימים שנתייחס לסקר הכנסות שעונה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עומדת לא לבצע השנה סקר הכנסות משכר ומשכורת, לאחר שעירים שנה נערך סקר כזה ברציפות. זוהי שבירה של מערכת נתונים. השנה הסקר הזה חשוב במיוחד, כי השנה ננקטו צעדים כלכליים מרחיקי לכת

בחחום כל שכר ומשכורת. לא יחכך ייהקיצוץ ייעשה דווקא בסעיף הזה. לדעתי יש כאן מלחמת תקציבים בני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לבין הביטוח הלאומי. לביטוח הלאומי ית' ענין בסקר הזה והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה רוצה שהביטוח הלאומי הוא שיממן את הסקר.

אני מציע לבחור בדלושה חברי ועדה שיטפלו בענין, אם לא רוצים להעסיק בכך את הוועדה כולה. הענין הוא דחוף ביותר, כי אם לא יערכו את הסקר עכשיו, לא יהיה סקר. ומערכת נחונים ילמה שנבנחה במשך עשרים שנה תהיה לוקה בחסר.

ע' סולודר:

העליתי את הנושא לפני כשבוע. בינתיים ביררתי מה קורה במוסד לביטוח לאומי. מסתבר שבכך לא רק פוגעים ברציפות המחקר אלא שהסקר הזה הוא המשמש בסיס לכל החילומים. מאחר והתקציב קוצץ הרי לטענתם הם לא יוכלו לעשות את הסקר לשנת 1985. לכן הענין הוא דחוף.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מציע שנכתב לראש הממשלה, שמירדו ממונה על הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ונסביר לו את המצב. אחר כך נבחר בשלושה חברי ועדה שיטפלו בענין.

ח' רמון:

ביום חמישי שעבר העליתי בישיבה הוועדה את ההסכם שמתגבש בין אייזנברג לבין הממשלה שנותן לו מתנה של 30 מיליון דולר. אני יודע שבסופו של דבר הנושא הזה יבוא לכאן. הנסיון שלי מלמד כי מביאים בפנינו ענין, אומרים: חתמנו, יש התחייבות משפטית, ואם לא חאשרו נצטרך לשלם פיצויים על הפרת הסכם. לכן אני מתריע על כך פעם שניה ובעוד מועד, כדי שלא יעמידו אותנו בפני עובדות מוגמרות.

היו"ר א' י' שפירא:

מזכיר הוועדה מסר לי את הדברים שאמרת בישיבה ביום חמישי. התקשרתי עם עו"ד רם כספי, שהוא מנהל את המשא ומתן עם הממשלה בשם אייזנברג. הוא אמר לי שבחוזר עצמו כתוב שהוא כפוף לאישור ועדת הכספים והוא יהיה תקף לאחר האישור של הוועדה. ולכן גם ההסכם ייחתם רק בראשי תיבות כדי שאפשר יהיה להביאו לאישור ועדת הכספים.

ח' רמון:

מאחר ודיברת רק עם הנציג של אייזנברג, ואין לי ספק ביכולתו המקצועית לייצג טוב מאד את לקוחו, אני מציע שתוודא את הנחונים ואח המחויבות האלה גם עם נאיג הממשלה למשא ומתן. אני מציע שתבוא בדברים על כך עם היועץ המשפטי של משרד האוצר מר מינסקביץ ועם החשב הכללי.

ב' שליטא:

אני מבקש לדעת מה דין ההסכם על העלאת הארנונות ברשויות המקומיות. כל הענין לא נראה לי. יש שלטון מרכזי ויש שלטון מקומי, ואנחנו באים ונוטלים מהשלטון המקומי את הסמכויות האחרונות שנותרו לו. לשם כך נבחרו ראשי ערים בבחירות ישירות ונבחרו מועצות של עיריות ורשויות מקומיות, שהם ינהלו את הענינים בביתם ויחליטו על הארנונות לפי הבנתם ושיקול דעתם. עם כל הכבוד לשרים ולוועדה, שאני חבר בא, אבל אלה אינם יכולים לבוא במקום האנשים שנבחרו בבחירות דמוקרטיות ברשויות המקומיות. אינני מקבל זאת בעקרון. אני חושב שבכך אנחנו פוגעים בשלטון

המקומי פגיעה גסה. היום מתכנסת ההנהלה של מרכז השלטון המקומי לישיבת מחאה חריפה ביותר נוכח מה שנעשה.

א' דמביץ:

לידיעת חברי הוועדה, ביום חמישי התקשר אלי מר קלמן וינס ממרכז השלטון המקומי וביקש ממני להכתיב לו בטלפון את נוסח ההסתייגות שרשומה בים חברי הכנסת יגאל כהן וחיים רמון לחוק ההסדרים. זוהי אותה הסתייגות שאמור בה: לא יועלו ארנונות של רדיוות מקומיות בשנת הכספים 1986 אלא לפי תקנות שיתקינו שר האוצר ושר הפנים באיזור ועדת הכספים של הכנסת. מוסכם שהדבר ייעשה בהתייעצות עם מרכז השלטון המקומי. נוסף לזה ניתנה הארכה להחלטה ולפרסום של הארנונות לשנה הזו שיהיו במקום 1 במרס -15 במרס - ב-1 באפריל וב-15 באפריל.

אני מבין מהם שהם החלחלו ממש כאשר הם שמעו את הנוסח הזה, כיוון שמבחינה משפטית זה למעשה מבטל את כל ההחלטות של כל הרדיוות המקומיות לגבי כל הארנונות למגורים ולבניני תעשייה ומסחר. יתכן שהם יבקשו מחברי הוועדה לחזור בהם מהנוסח הזה ולקבוע נוסח אחר, או אולי בכלל לא לקבוע.

דבר אחד אני חולב שחברי הוועדה לא ירצו להחעלם ממנו, שבכל זאת מה שעשו הרדיוות המקומיות עד עכשיו במסגרת הנהונה של הטלת ארנונות, הם עשו כנראה במסגרת או בכפוף להנחיות שנתקבלו ממרכז השלטון המקומי, או אם תרצו ממשרד הפנים. כך שמה שהם עשו עד עכשיו כנראה עשו מתוך הבנה של השלטונות המרכזיים.

על כן החברים שהסתייגו מן החוק ועל ידי כך ביקשו לשנות דבר כללי של הארנונות, להבדיל מאותן ארנונות מצומצמות שהגיעו מחיילים ושוטרים וכדומה, פתחו פתח לדיון מקיף בענין הארנונות לשנה זו, ובוודאי הם לא יופתעו כאשר מרכז השלטון המקומי יבקש מהם למתן במקצת את הגזירה.

י' כהן:

בעקבות דיון ממושך על גובה הארנונות, התקבלה בהנהלת הקואליציה פה אחד הצעה להקדיש מחשבה נוספת לנושא בוועדת הכספים עם כל הנוגעים בדבר. לדעתי זה היה המוצא הטוב ביותר. בעקבות ההחלטה הזו הגשנו את ההסתייגות. היום יחסיים דיון חוזר בנושא בהנהלת הקואליציה, ונחכה ונראה מה יהיו חוצאותיו.

חקציב משרד התיירות לשנת הכספים 1986

היו"ר א' י' שפירא:

בהמשך לדיון על חקציב משרד התיירות נשמע היום סקירה קצרה מראש אגף ההסברה במשרד התיירות על פעולות ההסברה של המשרד.

מ' גדרון:

אדוני היושב-ראש, חברי הוועדה, אני מופיע בפניכם בהמשך לסקירה של שר התיירות מר אברהם שריר מלפני כשלושה שבועות, שסקר את פעולות המשרד לקראת איזור התקציב. בין היתר הוא ביטש שאמסור לרם פרטים על תרומת ההסברה בתיירות לקידום השיווק ועידוד התיירות לישראל.

ברשותכם, אפתח בהגדרת יסוד אחת כדי להכניס את כל הנושא למימד מתאים, הגדרה האומרת שההסברה בתיירות באופן ספציפי הינה פונקציה מהותית ולא גלווית, שכן בתפקודה של ההסברה נמדדת היכולת המעשית

לקיום פעולות עידוד ושיווק תיירות. ההסברה בתיירות בעצם מבקשת לפתח אקלים בינלאומי מחאים, דעת קהל ותדמית, וכל זאת לצורך הגברת הביקוש לישראל כיעד לתנועת התיירות.

התקציב העומד לרשות אף ההסברה במשרד התיירות בשנת התקציב הבאה, עלינו לטובה, לצורך טיפול בכתבי חוץ ואנשי תקשורת אחרים, הוא בסך הכל 110 אלף דולר, וזאת מתוך סכום כולל של 140 אלף דולר למימון כל פעולות ההסברה במשרד התיירות, למעט פרסומת שיווקית-תדמיתית.

מורכבות הבעיה שלנו בהסברה היא שאנחנו מוצאים את עצמנו במלחמה מחמדת ועיקשת לשיפור תדמית המדינה, וכל זאת מול השפעת התדמית השלילית הנוצרת לנו לנוכח גלי הטרור במקומות זונים בעולם. חופעות טרור וכמוהן חקריות ומעשי איבה אחרים משפיעים השפעה ישירה ביותר על רמת הביקוש למוצרי תיירות. וכך אנחנו עדים דווקא כיום - וזאת בעקבות שתי התריות האחרונות של וינה ורומא - לירידה בביקוש למוצרי התיירות של מדינת ישראל.

דרכי ההתמודדות שלנו, בדרכים הקונבנציונליות הן: ראשית, הזמנת אנשי תקשורת ומעצבי דעת קהל מחו"ל לבקר בישראל, וזאת כדי להעמידם מקרוב על ההבדל החומי הקיים בין ההשתקפות שלנו בעתונות העולמית, קרי מעשי טרור, תדמית שלילית, לבין העובדות בשטח, כלומר המצב הנורמלי בארץ. ומהו המצב הנורמלי? - תפקוד בתי ספר וגני ילדים, מפגנים, מופעי ספורט, בידור, קונצרטים וכדומה, שלא לדבר על היות מדינת ישראל אכסניה חשובה לקיומם של כינוסים וקונגרסים. את כל זה אנחנו מבקשים להראות בפועל בשטח לאנשי תקשורת. אנחנו מזמינים מדי שנה באמצעות התקציב שהצבעתי עליו, כ-200-250 אנשי תקשורת זרים כאלה ומעצבי דעת קהל. מעצבי דעת קהל הם אותם אישים, אח"מים בלשוננו, שבגלל משקלם הסגולי היחסי בחברה יש להם יכולת להשפיע על הלכי דעת קהל ובכיוון הרצוי לנו.

לכך נלווית פעולה שניה חשובה והיא ניצולם המעשי של קהילת כתבי החוץ במדינת ישראל למטרות קידום תיירות. אני מניח שאתם יודעים כי מדינת ישראל צועדת במקום הרביעי או החמישי בעולם מבחינת דיכוז המספרי הגדול ביותר של כתבי חוץ למיניהם. יש לכך סיבות רבות, אבל בארץ פועלים כ-400 כתבי חוץ מהם 200-250 פעילים שמדי יום יום מעבירים ידיעות שונות. ברור שבראש וראשונה הם מדווחים על נושאי חוץ ובטחון ורק בתחתית הסולם הם מקדישים תשומת לב לנושאי תיירות. האינטרס המידי שלנו הוא לנצל אותם ולהפיק מנוכחותם בארץ את מירב התועלת.

עד כאן, חברי הכנסת, דברי הקדמה כלליים וקצרים באשר להיקף העשייה שלנו. ועתה, ברשותכם, אני רוצה בקצרה להדגים כמה תוצאות מעשיות שהושגו. אמנם יפה לכך כידת הצנעה, אבל מאחר ואנחנו עוסקים בכל זאת בנושאי הסברה, אני חייב להראות את התוצאות המעשיות בשטח.

אתחיל במברק קצר ותמציתי ביותר שהגיע אלי אתמול מהנציגות שלנו בלוס-אנג'לס שמודיע לי בשמחה רבה, שסרט טלוויזיה באורך של כחצי שעה מוקרן מעתה ברחבי ארצות הברית מטעם National Geographic Society הירשוחה עומדים גם המגזין וגם הטלוויזיה. זוהי תחנת הטלוויזיה היוקרתית ביותר. הסרט הזה על ישראל ובמיוחד על ירושלים מהאספקט התיירותי מתחיל לרוץ בטלוויזיה הזו. לא היה לנו שום תקציב, לא לנו ולא לאגפי הסברה של משרדי ממשלה אחרים, אילו ביקשנו לקנות את השטח

או את זמן השידור או את הנפח התעמולתי-הפרסומי הזה. ובסך הכל בעבודה צנועה התקשרנו, הצענו להם נוקא ייחודי, הם קיבלו אותו. סיפלנו בהם בארץ במלך כחדשיים ומחצה, והרי הנוצאה - סרטתיעודי יוצא מן הכלל שמוקרן בטלוויזיה מחוץ לחוף בארצות הברית.

אני מבקר גם להצביע על תוצאות מעינות שהושגו מאירוח לפני שנתיים של ארגון כתבי החירות מצפון אמריקה במדינת ישראל. זהו ארגון היוקרתי ביותר בתחום של חירות ופירוח תדמית תיירותית בעולם, בוודאי ובוודאי בצפון אמריקה. חיזרנו אחרי הארגון הזה כ-14 שנה, וסיבות שונות הם מצאו חמיר סיבה מדוע לא לבוא למדינת ישראל. הם הגיעו לכאן, ארבע מאות במספר, הכיכוי התקשורתי שהם הביאו לידי ביטוי כשדי מקוהל בשני הכרכים הללו. הנפח הפרסומי כאן, בשני הכרכים האלה, מתבטא בתפוצה כוללת של 75 מיליון קוראים בצפון אמריקה שמייצגים בערך ימיאגים כמליש מכלל האוכלוסייה של ארצות הברית. אלה הם קטעי עתונות שפורסמו בעקבות קיום הוועידה בארץ.

הבאתי לדוגמה שורה של מגזנים, כתבי עת מצויירים שאינם אלא ביטוי מעיי ביותר למאמרים הרבים. לא הלכתי אחרנית לשנת 1980 או 1981. זהו חתך בלבד של התוצאות שהושגו במרוצת השנה החולפת ואולי קצת מסוף 1984. יש כאן תוצאות מאלפות, מענינות מאד ומחממות את הלב המראות איך כותבים עלינו, כיצד אנחנו משתקפים בחשובי העתונים והבטאונים בעולם, לרבות בטאונים מקצועיים לעניני תיירות במקומות שונים בעולם. יש גם כותרות מחמיאות לנו. אני בשמחה מוכן להעביר את כל החומר הזה לעיונכם.

הגיע לשולחני ביום השלי האחרון מאמר ענק, כפועל יוצא מסיפול בכתב חוץ של הניו-יורק-טיימס. זה פורסם ב-23 בפברואר במהדורת יום א'. רק לשבר את האוזן - כתבה של עמוד וחצי על מוזיאונים במדינת ישראל. (מ' בר-און: מי הוא הכתב?) זוהי כתבת, ניצה רוזובסקי, שמרצה באוניברסיטת הרווארד. היא בהחלט בעלת מוניטין. היא הגיעה ארצה, קיבלה מאתנו את הסיוע, ואלה הן התוצאות של עבודתה, בהשקעה מינימלית, כמעט אפסית: רכב, השומת לב, ליווי מתאים, הנחיות מתאימות והיזון של ידיעות ומידע.

דוגמה אחרת זוהי כתבה ענקית על מקומה של ישראל כמדינה מארחת קונגרסים בינלאומיים. כך לפניכם סדרה ארוכה של כתבות ומאמרים.

כמובן שהגברנו בימים האחרונים, למעשה בחדשיים האחרונים מאז תקריות וינה ורומא, את דטאמצים שלנו לשווח לנו לעצמנו תדמית יותר סימפטית, וזאת על ידי ניצול כתבי חוץ זרים המשרתים כאן בארץ. הגענו לכותרות מאד מחמיאות דווקא על ידי כתב של של הסוכנות הטלגרפית אי.פי. שהעביר ידיעה האומרת כי חרף הכרור גברה החיירות לישראל. אלה הן כתבות לבאות לאזן את התדמית השלילית.

דוגמה נוספת היא פתיחה מערת חזקיהו בירושלים שזכחה למאמר מענין בניו-יורק-טיימס בדצמבר 1985 של חוס פרידמן, הכתב המקומי שהוא ראש מערכת בניו-יורק טיימס בישראל.

חבואו ותשאלו: מה לכל זה ולתיירות? יש לכך קשר ישיר ביותר. כי מי שקורא מאמר כה גדול אל מול כותרות שסנה ועוינות, זה מביא אותו לאיזה איזון. וזהו האפקט.

לא אלאה אתכם בדוגמאות, אביא רק דוגמה אחת נוספת. טוב, ניו-יורק-טיימס. סיפול שניתן לכתב מקומי זר. פעם ראשונה מכתירים אותנו בכותרת כזו, וזה היה במאי 1985, כמי ששויים הכנות להגברת חיירות צליינית. המאמר עצמו הוא מרענן ומעודד ביותר.

כל הפעילות שלנו התקשורתית מהעתונות הכתובה מלווה כמוכך גם כמאמץ לסיקור טלוויזיוני וניצול המדיה הזו. אין לי אפשרות להקריין בזיכרם, אבל הבאתי עמי כמה דוגמאות של תכניות טלוויזיה כפי שהוקרנו במרבית התחנות היוקרתיות הן באירופה מהבי.בי.סי, איי.סי.וי. והן בצפון אמריקה כמו איי.בי.סי. או סי.בי.אס. או נ.בי.אס. כולן תכניות חירות פרופר, כל אחת מהן כאורך של מחצית השעה בערך, ולפעמים אפילו עד שעה.

י' כהן:

קניתם את טעות היידור?

מ' גדרון:

אילו היינו קונים את דעת היידור, לא היה מספיק לנו התקציב לא רק של אגף ההסברה אלא של כל משרד החירות ביחד. אלה הם שידורים מחוץ לחוף. קניה של דעת היידור כרוכה בסכום עתק.

א' דמביץ:

מי כן משלם, אלה שנותנים את החסות לתכניות?

מ' גדרון:

לעתים נותני החסות, אבל זה בפירוש לא מעניננו. הם משרדים, אבל אנחנו רק מפלסים את הדרך, מזמינים אותם לכאן. הם נענים להצעות שלנו. אנחנו אחראים לצד הלוגיסטי והתכני כאן בארץ. כל נושא החסות בארצות הברית איננו באחריות ממשלת ישראל. אנחנו גם לא ניכנס לזה. אלה עסקים מסובכים ביותר. אותנו מענינת התוצאה הסופית של שידור תכנית טלוויזיה, כמובן תוך מאמץ ושאיפה להגיע לפריסה מירבית גיאוגרפית. ואם אנחנו מגיעים באמצעות חכנית כזו מחוץ לחוף של החברה הגיאוגרפית, הרי שזוהי תוצאה יוצאת מן הכלל.

יש עמי כאן שורה של קטנות של תכניות רדיו של הבי.בי.סי, חנות רדיו בגרמניה, בדרום אפריקה וכדומה. בהסכמת היושב-ראש הייתי שמח להזדמנות לעשות תצוגה חזותית כדי שחראו את הדברים האלה כמו עיניכם. וזה באמת מרשים מאד.

ניסיתי בהצגה החמציתית והקצרה הזו להראות לכם מקרוב מה אנחנו עושים בחקציב שהוא בפירוש איננו עומד בשום אמת מידה ובשום יחס לתוצאות שמתקבלות. נכון שיש לנו בעיה רצינית של המשכיות, הבעיה שאיננו רואים את הסוף, כיוון שאנחנו נמצאים כל הזמן במלחמה מתמדת. ההצלחה שלנו, או יכולת החמרון שלנו נמדדת אך ורק בהמשכיות של ביצוע העבודה תוך שאיפה להרחיב ולהעמיק אותה. אין פטנט אחר לגבור על בעיות תדמית שמלוות אותנו מימים ימימה, כי אנחנו חייבים לפעול למען שיפור או איזון התדמית שלנו בקרב קהלי היעד שהם הספקים העיקריים לתנועה החירות למדינת ישראל.

אדוני היושב-ראש, חברי הוועדה, תודה רבה לכם.

היו"ר א' י' שפירא:

תודה רבה לראש אגף ההסברה של משרד החירות על הסקירה המאלפת.

חוק המלוות (הוראות יזונות) - פדיון מוקדם של כלווה מלווה מרצון
החברה הישראלית לקופסאות פח בע"מ; קיבוץ מלכיה

היו"ר א' י' שפירא:

חוק המלוות בסעיף 3א' אומר ששר האוצר רשאי להורות כי מלווה ייפרע לפני מועד הפדיון. הפרעון טעון אישור ועדת הכספים של הכנסת. שר האוצר במכתבו לוועדה מבקש אישור לפדיון מוקדם של מלווה מרצון לחברה הישראלית לקופסאות פח ולקיבוץ מלכיה.

על פי נתונים שהביאו בפנינו, החברה הישראלית לקופסאות פח הפסידה בשנת 1985 4 מיליון דולר. לחומר מצורפים נתונים על חזרים המזוכנים החזוי של החברה לשנת 1986. נתונים אלה מראים שיש לחברה גרעון שוטף בתזרים המזומנים. לכן פנתה החברה למשרד המסחר והתעשייה, ארר הכליץ בפני האוצר לארר להברה פדיון מוקדם של תעודות מלווה מרצון שברשותה בסכום של כ-350 אלף דולר. הסכום הזה בלבד לא יחלץ אה החברה ממצוקתה, אבל החברה עומדות לנסוט גם בצעדים נוספים שהם כנראה חלק מההסדר. בחומר שהוגש לנו אין פירוט של הפעולות הנוספות שתעשה החברה.

על פדיון מוקדם של מילווה חובה רשאי שר האוצר להחליט בלי אישור ועדת הכספים.

ע' מודריק:

לא שר האוצר אלא השרים הממונים.

היו"ר א' י' שפירא:

היות ומצב המטק הוא קשה והכל מדברים על צמיחה, אני מעלה הצעה למחשבה, שנעניק לשרים הכלכליים, לשר התעשייה והמסחר ולשר האוצר, את הסמכות להחליט על פדיון מוקדם של מילווה מרצון בדומה לסמכות שיש להם לגבי מילווה חובה. אינני רואה סיבה מדוע במילווה חובה רשאים השרים להחליט בעצמם על פדיון מוקדם ואילו כאשר מדובר במילווה מרצון הם חייבים לקבל לכך את אישור ועדת הכספים.

ח' רמון:

אינני רוצה להתייחס לבקשות שהובאו בפנינו אלא לעקרון. אני מנהל מאבק בוועדה מאז אני חבר בה נגד הנושאים האלה, ולא מפני שאני חושב שאין לאשר יחרור מוקדם של מילווה. אני חושב שהבעיה שלפנינו היא דוגמה קלאסית לפרוטקציוניזם טהור. ואינני רוצה לבחון כל בקשה מהאספקט הזה.

עד לפני חצי שנה הגיעו אלינו בקשות מהסוג הזה, בקשות שעל פניהן היה קל לאשר אותן כי הן התייחסו לחובות למס הכנסה, לפירוק בפשיטת רגל וכדומה. זה היה קל, זה היה הגיוני ופשוט. עכשיו מתחילות להגיע בקשות של מצוקה. מצוקה יש לכולם, יש הרבה מפעלים כלכליים שנקלעו למצוקה. יש גם משפחות שהן במצוקה, ויש להן בנית תעודות מילווה. עכשיו יפטרו לפחות אלפיים עובדים בסולל בונה. הם עובדים ותיקים ולסלם יש מילווה. מכאן ואילך הם יהיו מובטלים ולא יהיו להם מזומנים. מדוע לא לאפשר להם לפדות את המילווה? מדוע מצוקתו של פועל מובטל פחות נוגעת ללב מאשר מצוקה של מפעל?

ב' שליטא:

סיוע למפעל הוא בהחלט סיוע לעובדים במפעל.

ח' רמון:

אינני נגד פדיון מוקדם של המילווה; אני נגד מתן כוח לפקידות לקבוע דברים לפי רצונם, חוץ אפליה. אני מסכים שיבוא בפנינו נציג האוצר ויגיד שהשנה עומד לרשותם סכום מסוים לפדיון מוקדם של המילווה; או

שהם הגיעו לכלל החלטה שצריך לתת הלוואה למפעל זה או אחר. תנו למפעל הלוואה וחצו את המילווה האלה. הבעיה של משרדים אחרים אין אפילו את הביקורת של ועדת הכספים. כאן האוצר יודע שחברי ועדת הכספים יציגו שאלות ויבקשו תשובות, ולכן הוא חודב פעמיים לפני שהוא מביא בפנינו בקשה כזו. אני מניח לכן שהבקשות מובאות בפנינו פחות נגועות מאשר בקשות שמאשרים משרדים אחרים לפדיון מוקדם של מילווה חובה.

אני רוצה שנציג האוצר יאמר לנו למי פדו מילווה חובה בשנה האחרונה, איזה משרדים אישרו את הפדיון המוקדם של המילווה ומה היה הסכום של הפדיונות האלה. אני רוצה לקבל את הנתונים האלה, בעיקר של החברות ושל המשרדים שאישרו להן את הפדיון המוקדם של המילווה.

כן אני מבקש שנציג האוצר ימסור לנו איזה חברות פנו וביקשו פדיון מוקדם של מילווה מרצון ולא נענו ומדוע. אני מבקש לקבל את המידע הזה בלי שום קשר לעמדותי בנושא הספציפי שמובא בפנינו. כולם נחונים במצוקה ואני בעד אישור פדיון מוקדם של מילווה מרצון לכולם.

אני מרשה לעצמי להזכיר שכל הפסור הזה נולד בחטא שמטאה מכשלת המערת. בזמנו החברה הימית להובלת פרי נקלעה לקשיים. מרידור פנה לשר האוצר דאז יהושע רבינוביץ ז"ל וביקש פדיון מוקדם של מילווה מרצון. לפי החוק המקורי לא היתה סמכות לאשר פדיון מוקדם של מילווה. החוק תוקן והאישור ניתן.

אינני אומר שהבקשה שלתנינו נגועה בחטא, אבל אני דן על העקרון. לכן צריך לשנות את השיטה. התיחה איננה יכולה להתקיים, לא הבקשה. יכול להיות שבמסגרת השיטה יש בקשה שהיא בהחלט סבירה, אבל השיטה איננה נכונה. לכן אני באופן עקרוני מתנגד לכל הבקשות האלה עד שתהיה רגויזיה בנושא הזה.

היו"ר א' י' שפירא:

דבריו של חבר הכנסת רמון אינם תואמים את המדיניות של ראש הממשלה.

ח' רמון:

יש כאן אי הבנה. אני הצעתי הצעה מרחיקת לכת לאפשר לכולם לפדות את תעודות המילווה.

י' ארצי:

דעתי שונה לחלוטין מדעתו של חבר הכנסת רמון מהטעמים הבאים: אני חושב כי במסגרת המדיניות איננו מעוניינים לשחרר בבת אחת סכומים יוחר מדי גדולים אלא לסייע לאותם מפעלים שנקלעו לקשיים. אם מפעל רכש בשעתו תעודות מילווה מרצון ובכך סייע לממשלה, והוא בא היום ומבקש עקב מצוקתו ייהממשלה חפרע את החוב הזה במועד קצת יוחר מוקדם, מוטב להחזיר לו את הכסף שלו מאשר לסייע לו באמצעות הלוואות. בשנה זו מוטב ללכת בשיטה זו מאשר לפרוץ את כל הסכרים. כי אם נפרוץ את הסכרים יבקשו פדיון מוקדם של מילווה גם כאלה שהיום נמנעים מעשות כן ביודעם שיש בדיקה וביקורת והם חייבים להוכיח שהסכום הזה חיוני להם. לכן אני חושב שהשיטה הסיימת היא יוחר טוב, ולא זוהי השעה לשנוחה.

אני רוצה בהזדמנות זו להעלות נושא אחר שאני מספל בו הרבה זמן והוא קיור למילווה של"ג. אני רוצה לבקש שיפורסמו החקנות ואנשיב יקבלו תשובה מתי יוחר להם המילווה. מילווה שונות מוחרים לאנשים שמלאו להם ששים וחמש שנה, בעוד שלגבי מילווה של"ג יש איפול. אני מבקש שענין זה יוסדר.

י' רהנ:

אני בהחלט ילמ עם השיטה. כפעלים נקלעו לרצוקה. הם הלוו בשעתו
מרצון כסף למדינה כי היא היתה במצוקה. במקום להזרים להם כסף מקדימים
את פדיון המילווה. (ח' רמונ: זוהי גם כן הזרמה). נכוך, אבל זהו כסף
ילהם ובלאו הכי יצטרכו להחזירו להם בבוא הזמן. אבל אינני מקבל את
עמדתו של חבר הכנסת חיים רמונ, שאם זה חוב יש לתת זאת לכולם. היום
יש מפעלים שלא נוח להם לבקש פדיון מוקדם, הם מהססים לפנות כי הם
חוששים שלא ייענו. וזה מגביל את הענין. עובדה שאיננו מוצפים בפניות
כאלה.

היום קיבלנו פניה של קיבוץ מלכיה בגליל. מדוע לא לעזור לו?
כן קיבלנו פניה של מפעל רציני, שהוכיח דהיו לו הפסדים ויש לו גרעון
בתזריה המזומנים. אם פדיון מוקדם של המילווה מרצון יסייע למפעל
להתגבר על הבעיות, מדוע לא לאשר זאת? אני מציע לאשר את שתי הבקשות.

היו"ר א' י' שפירא:

אני רוצה לומר כמה מלים, וצר לי שחבר הכנסת רמונ יצא והוא לא
ישמע את דברי.

הכל יודעים שהמשק במצוקה. אבל מה הדיבורים האלה על פרוטקציוניזם?
איננו מאמינים לפקידי הממשלה, איננו סומכים עליהם? אם יש למישהו
תלונה על פקיד ממשלתי זה או אחר שהוא נגוע בשחיתות, שיפנה למשטרה.
לגבי דידי כל אדם הוא כשר כל עוד לא יוכח שהוא פסול. פקידי ממשלה
עושים את עבודתם נאמנה. אם הם בודקים בקמה הל מפעל ומגיעים למסקנה
שהוא נקלע למצוקה וצריך לעזור לו, לא יתכן לומר שהיחה כאן פרוטקציה.

י' ארידור:

אני הייתי מאד את כל הבקשות האלה ללא יוצא מן הכלל.

היו"ר א' י' שפירא:

בדרך כלל מפעל מהסס לפנות ולבקש זאת. אם כבר מפעל פונה לעזרה
ומבקש פדיון מוקדם של העודות בסכום של 350 אלף דולר, מפעל בהיקף
כזה שמעסיק 900 עובדים, יש להניח שהוא נקלע לצרות. אוחו מפעל היה
אפילו מוכן לפרסם את תזריה המזומנים החזוי שלו ל-1986 כדי להוכיח
שפדיון המילווה הוא חיוני עבורו.

לא רק שלא הייתי מבקש נתונים בענין שוועדת הכספים איננה מעורבת
בו ואיננה מאשרת אותו, אלא שהייתי מציע להעניק לשרים הכלכליים את
הסמכות לאשר פדיון מוקדם של מילווה מרצון כפי שיש להם סמכות לאשר
פדיון מוקדם של מילווה חובה.

אני חושב שיש כאן הסכמה כללית לאשר את הבקשות. אני מציע להצביע.

ב' שליטא:

אני מסכים לדבריו של היושב-ראש אבל אינני יכול שלא לספר בהזדמנות
זו על מקרה שטיפלתי בו אידיית כיו"ר הוועדה לפניות הציבור. קיבלתי בקשה
של אשה בת 84 שרצתה ללכת לבית אבות. הכסף שנדרש לה כדי להיכנס לבית
אבות היה מופקד במניות הבנקים, והוא ביקשה שחרור מוקדם של הכסף.
פניתי בענין זה לכל הגורמים, למר למנכ"ל, והתברר שהענין כל כך חסום
שאי אפשר לשחרר את הכסף. בסופו של דבר הענין הזה סודר בדרך אחרת.

בעקרון אני מצטרף להצעה של היושב-ראש בהגבלה אחת, שכל בקשה
ל מפעל תיבדק לגופה כדי לראות אם יש לה הצדקה או לא. מפעל רציני
שמעסיק עובדים, אם הוא נקלע לקשיים, יש לסייע לו.

מ' חסריח:

אנחנו מכירים את הכלל: שלח לחמך על פני המים כי ברבות הימים חמצאנו... להנינו בקנה של חברה שרכשה בזמנו תעודות מילווה מרצון כדי לסייע למדינה. היום החברה הזו נמצאת במצוקה. במקום שהמצוקה החריף ותיאלץ את המפעל על עובדיו לנהל מאבק כדי לקבל סיוע, מוטב לאשר פדיון מוקדם של המילווה. אני מציע רק לאוצר לבדוק מה דין תעודות המילווה שנמצאות בידי חברות שנקלעו היום למצוקה, אם יש כאלה, כמו סולל-בונה, קלרין, מלונות שיף, האחים גינדי ואחרות. אולי אפילו בדרך זו לסייע גם לחברות אחרות שנקלעו למצוקה.

ע' סולודר:

אני תומכת הפעם בכל הדברים שאמר יושב-ראש הוועדה.

ע' מודריין:

אני מודה ליושב-ראש שהגן על ציבור גדול של פקידים בשירות המדינה שעושה מלאכתו נאמנה. אני רוצה להדגיש באזני חבר הכנסת רמון -

ח' רמון:

אתה יודע שאני לא התייחסתי לפקידים.

ע' מודריין:

אני רוצה לומר לך שהפקידים, גם כארר הם מקבלים פניות של השר, בודקים את הדברים לפני ולפנים.

ח' רמון:

אני לא התייחסתי מעולם לפקידים, ואני בטוח שהפקידים עושים עבודתם נאמנה, ולא הסלתי ספק ואפילו הקל ביותר בפקידים.

פ' גרופר:

חבר הכנסת חיים רמון אמר שזוהי הזרמה, אבל אלה הם כספים שבעוד ארבע-חמש שנים המפעל בלאו הכי יקבל אותם. משרד האוצר עושה את כל הבדיקות, ומפעל שיש לו סיכויים להבראה יש להושיט לו עזרה.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מעמיד להצבעה את בקשת האוצר לאשר פדיון מוקדם של תעודות מילווה מרצון לחברה הישראלית לקופסאות פח בע"מ ולקיבוץ מלכיה.

ה צ ב ע ה

הבקשה לאשר פדיון מוקדם של תעודות מילווה מרצון לחברה הישראלית לקופסאות פח בע"מ ולקיבוץ מלכיה - א ו ש ר ה

ח' רמון:

מי נמנע?

תקנות עידוד החסכון (תכנית חסכון "תשואת המשך" ופסוק ממס הכנסה) (תיקון)

היו"ר א' י' לפירא:

אנחנו עוברים לסעיף הבא: תכנית החסכון "תשואת המשך", תיקון התקנות. נלמע דברי הסבר על התקנות מובאות לאישור הוועדה.

מ' שגיא:

מדובר בתכנית חסכון קיימת שהכוונה שלנו היא לעשות בה כמה שינויים, שיאפשרו לבנקים להיות יותר גמישים בהטבות שהם נותנים לחוסכים כדי לעודד תחרות ביניהם. זוהי תכנית חסכון שהכיסוי שלה הוא באגרות חוב סחירות. נאפשר גם עד 25% מהכספים להפקיד באוצר במקום לפנות באגרות חוב סחירות כדי להקטין את אי-הוודאות של הבנקים הטוענים שבאגרות חוב סחירות אין להם מספיק ודאות שדרושה להם כדי לפדות את הכספים הדרושים להם. נתן להם פקדון מאד גמיש באוצר אבל עם ריבית מאד נמוכה של 3%.

ח' רמון:

זוהי פעם ראשונה שאתם מאפשרים להפקיד 25% מהכספים האלה באוצר?

מ' שגיא:

התכנית הזו מיועדת להחליף תכנית שנקראה "רציף" להמשך תכניות חסכון מתקופת החסכון ללהן נסתיימה. בתכנית ההיא יש הפקדה באוצר של 60%, וזה לא אופציונלי. כאן אנחנו מאפשרים להפקיד 25% באוצר אופציונלי, בריבית מאד נמוכה. זה ירידה ממעורבות האוצר בקביעת צורת הכיסוי של הבנקים.

ח' רמון:

ב-75% מהכספים הם יקנו איגרות חוב בשוק, ומה הם יעשו ב-25% הנותרים?

מ' שגיא:

ב-25% מהכספים יש להם אופציה של הפקדה באוצר. (ח' רמון: 25% מתוך 75%) כן. קניית ניירות ערך נעה בין 75% עד 50%. 25% הנותרים עומדים לרשות הבנקים לשימוש חפשי שלהם להלוואות שהם נותנים. זה מקובל בכל תכניות החסכון.

ח' רמון:

יש היום ויכוח על הדרכים לגיוס כספים. יש הסבורים, ובהוכס גם אנכי, שגיוס כספים באמצעות תכניות החסכון עולות יותר מדי כסף למדינה, בעיקר שמדובר על הנפקות בסדרי גודל של חצי מיליארד דולר בשנה הקרובה. אני מבקש לשמוע מכם בהקשר לתכנית החסכון שמובאת בפנינו כמה עולה למדינה לגייס כסף דרך איגרות חוב, וכמה עולה לה לגייס כסף דרך תכניות חסכון. יש לי תחושה שגיוס הכסף לא רק שהוא יקר מדי אלא האוצר הולך בשיטה הזו כי היא השיטה הנוחה לו. הנפקה של איגרות חוב היא מלאכה קשה. זה לא פשוט למכור לציבור איגרות חוב. ובאוצר לא רוצים לעבוד קשה.

אינני רוצה לעכב את אישור התכנית הזו ואינני רוצה ליצור בעיות, אבל אני מודיע לאוצר שאני לפחות בפעם האחרונה מאשר תכנית חסכון לפני שמתקיים דיון רציני על דרכי גיוס הכסף, בין בדרך של תכניות חסכון ובין בדרך של מכירת איגרות חוב. אני מבקש שתמציאו לוועדה את כל הנתונים על העלויות של הנפקת איגרות חוב, על החלוקה ביניהן, ומה אתם מתכוונים לעשות בשנה הבאה, תוך ציון סכומי הכסף הקשורים בכך.

י' כהן:

זהו נושא שיש לדון עליו עם הממונה על שוק ההון.

ח' רמון:

אני מבקש מיושב-ראש הוועדה שבהזדמנות הקרובה יחד עם החומר הזה נקיים בוועדה דיון על העלויות הכרוכות בגיוס הכסף לאוצר המדינה.

י' כהן:

הבקשה היא במקומה. אנחנו צריכים לקיים דיון בפאלה הזו יחד עם סגן שר האוצר והממונה על שוק ההון.

חקנות עידוד החכון (חכנית חכוי תשואה המשך ופטור ממס הכנסה) (היקון) -

א ו ש ר ו

קביעה נהריה כאזור פיתוח א' לענין החוק לעידוד השקעות הון

י' כהן:

לפנינו בקשה של שר החקשיה והמסחר ושר האוצר לאשר את קביעת נהריה כאזור פיתוח א' לענין החוק לעידוד השקעות הון.

י' בליזובסקי:

אנחנו מבקשים לאשר את קביעת התחום המוניציפלי של העיר נהריה כאזור פיתוח א' החל מ-1 באפריל 1985 ועד 31 במרס 1988, כלומר לתקופה של שלוש שנים.

נהריה מסוגת היום כאחד הישובים של קו העימות. הממשלה בהחלטה מיוחדת החליטה לתת עדיפויות שונות בתחומים שונים לישובים המסוגלים כישובי קו העימות. בנושא שאני מטפל בו, בנושא של מרכז ההשקעות, ניתנת עדיפות לכל נושא השקעה שמובא בפני מינהלת מרכז ההשקעות הן באשר לאישור והן באשר לדרך הטיפול שהיא מקבילה לקצב הביצוע של הפרוייקטים.

נהריה זהו הישוב היחידי במסגרת היעדים שהוגדרו כישובי קו העימות שאיננו מסוגל כאזור פיתוח א'. כל הישובים האחרים מסוגלים כאזור פיתוח א', ולפיכך גם נהנים מהעדפות על פי החוק לעידוד השקעות הון. כדי להשוות את מעמדה של העיר נהריה למעמד של שאר הישובים בקו העימות, אנחנו מבקשים לאשר אותה כאזור פיתוח א' לפי החוק לעידוד השקעות הון, סעיף 40ד. קביעת מעמדו של ישוב כאזור פיתוח א' טעונה אישור סני השרים הנוגעים בדבר, שר האוצר ושר החקשיה והמסחר, שאמנם אישרו את הקביעה, וכן את אישורה של ועדת הכספים. אנחנו מבקשים לכך את אישור הוועדה לקביעה זו.

מ' שטרית:

הגייה הזו לפיה מביאים מדי פעם בפנינו בקשה להקנות מעמד של אזור פיתוח א' או ב' לעיר זו או אחרת שהשר ביקר בה במקרה ונתן הבטחות לאנשיה, גישה זו איננה מקובלת עלי. זו לא שיטה, זו לא דרך. לא יכול להיות שעל סמך ביקור של שר בעיר מסוים יינתן לה מעמד של אזור פיתוח. בכלל יש עיוותים חמורים ביותר בכל המערכת של התמריצים הניתנים לערי הפיתוח. מה ההגיון לתת פטור של 10% ממס הכנסה לתושבי נהריה בלי הגבלה של תקרה? מטראוס יקבל הנחה של 10% ממס הכנסה על כל רווחיו בעוד שאיש נהריה העובד במפעל יקבל את אותה הנחה?

ח' רמון:

אני ביקשתי לקבוע תקרה. התנגדתי לכל הפטורים האלה.

מ' יטרית:

לכן אני מבקש לדחות את הדיון בבקשה. אני מוכן להביא לכם נתונים על ערי פיתוח כדי להוכיח שכל המבנה הזה הוא עקום ומעוות. אני מבקש לקיים דיון בנושא עם שר התעמיה ועם שר האוצר ולהזמין לדיון את חברי הוועדה לערי פיתוח במרכז השלטון המקומי. נדון בכל המכלול ואז נחליט.

י' כהן:

אני שותף לדעתו של חבר הכנסת יטרית שכל הנושא של סיווג אזורי הפיתוח מחייב בירור ובדיקה מחדש. לכן גם קמה ועדת משנה של ועדת הכספים שאמורה ללוות את עבודת ועדת הדינים לערי הפיתוח שצריכה לקבוע סיווג מחדש של אזורי הפיתוח. אבל בינתיים עלינו לסלק עיוות שלא נחננו דעתנו עליו. נהריה היום יותר קרובה לקו העימות מאשר נצרת עלית, מגדל העמק, עפולה או רמת ישי. לא יהכך שלא נקנה לנהריה את המעמד של אזור פיתוח א', ואני מציע שלא נדחה את קבלת ההחלטה בעניין.

יחד עם זה אני מציע שנקיים דיון מיוחד עם הדינים בכל הנושא של סיווג אזורי הפיתוח. יש בנושא הזה עיוותים שהדעת איננה סובלת אותם. במרוצת הימים השתנו הרבה דברים וכל הנושא מחייב דיון מחדש.

ח' רמון:

אני מבקש מחבר הכנסת מאיר יטרית לא לקחת את נהריה כבת ערובה בעניין זה. רק לפני חודש או חודשיים נתבקשנו לאשר מעמד של אזור פיתוח א' לשלוש רשויות מקומיות, שההצדקה האובייקטיבית להקנות להן את המעמד הזה פחותה מזו של מתן המעמד לנהריה, וכוונתי לעפולה, מגדל העמק ונצרת עלית. אני מסכים שצריך לקיים את הדיון, אבל יחד עם זה אין לדחות את אישור הבקשה לגבי נהריה.

י' בליזובסקי:

לגבי עפולה ומגדל העמק יש איורור של ועדת הכספים שתוקפו עד 31 במרס 1986. בכוונת המשרד לבקש הארכה לשנה נוספת.

ח' רמון:

אני מבקש הנודיע לממשלה שאנחנו מאשרים היום את הבקשה בעניין נהריה, אבל כל שינוי בסיווג או כל סיווג נוסף הקשור לאזורי פיתוח ייעשה בוועדת הכספים רק לאחר שיהקיים דיון בנושא. אני אציע ליושב-ראש לא לכלול נושא כזה בסדר היום של הוועדה לפני שיתקיים הדיון. אבל אני אינני יכול להשלים אפילו יום אחד נוסף עם המצב לפיו לכפר תבור יש מעמד של אזור פיתוח א' ולא לנהריה. אני רואה לפני את הרשימה של הישובים שהם במעמד של אזור פיתוח א': כרמיאל, טבריה, ראש פינה, כפר חבור, יסוד המעלה, כינרת, קיבוץ לביא, גוש דיגב, מגדל העמק. מנחמיה היא במעמד של אזור פיתוח א+, ולנהריה לא יהיה מעמד של אזור פיתוח א'? ערד היא עיר מבוססת, היא תהיה אזור פיתוח א' ונהריה לא?

אני מבקש שנאשר היום את קביעת נהריה כאזור פיתוח א' ויחד עם זאת נודיע לממשלה שזו הפעם האחרונה שאנחנו דנים בסיווג כלשהו או בשינוי סיווג של עיר פיתוח ללא דיון ממצה וקבלת החלטות חדשות לגבי סיווג ערי הפיתוח.

מ' יטרית:

אם הצעה זו תתקבל אתמוך באיורור נהריה כאזור פיתוח א'.

ש' בן-שלמה:

אני מבין שכו עימות איננו הליקול היחיד שמקנה את המעמד הזה. מדוע עד היום נהריה לא סווגה כאזור פיתוח א'? היו כנראה נימוקים אחרים שהקנו את המעמד הזה לישובים מסוימים ולא לנהריה. צריך לבדוק מה נשחנה מאז ועד היום, שעכשיו מבקשים להקנות את המעמד הזה גם לנהריה.

היו"ר א' י' שפירא:

הבקשה היא לאשר את הקביעה הזו רטרואקטיבית מ-1 באפריל 1985.

י' בליזובסקי:

יש לכך אישור של היועץ המשפטי לממשלה.

א' ויינשטיין:

אני מכיר את נהריה שנים רבות ואח המצב היורר בה. אני רוצה לטפל בבקשות האלה אחת לאחת. לנהריה מגיע המעמד הזה ולכן אני תומר בבקשה. לא הייתי רוצה שנלך לקראת ההצעה של חבר הכנסת רמון, כי בהחלט יתכן שהממשלה תרצה להביא לנו לאישור מקרה נוסף דוגמת נהריה, ואנחנו נהיה מעוניינים לאשר אותו ולא לדחותו. אני מציע לדון בכל מקרה לגופו.

ב' שליטא:

שני קריטריונים עיקריים קובעים את הסיווג של עיר פיתוח והם: דמוגרפיה וגיאוגרפיה, ואולי בסדר ההפוך - קודם כל גיאוגרפיה ואחר כך דמוגרפיה. במנחמיה שני הדברים האלה קיימים - גם גיאוגרפיה וגם דמוגרפיה.

בנהריה בהחלט קיים השיקול של הגיאוגרפיה; אין בעיה של דמוגרפיה. אם מביאים הצעה אד-הוק לזמן מסוים, או אפילו למפעל מסוים או לקבוצה של מפעלים, לצורך מסוים או לעידוד מסוים, זה מקובל עלי. יחד עם זה אני מסכים שזה לא כל כך מתקבל על הדעת שקריה שמונה ונהריה יהיו באותו מעמד.

ח' רמון:

קריה שמונה היא במעמד של אזור פיתוח א+, כך גם שלומי ומעלות. מוצע לקבוע את נהריה כאזור פיתוח א', ובצדק.

ב' שליטא:

מה שמפריע לי, וזה אמר חבר הכנסת שטרית, זהו הפטור של 10% ממס הכנסה. את רוצים לסייע לישובים שהם בקו העימות, יש לתת זאת לישובים כמו קריה שמונה ולא לרשימה כה גדולה של ישובים.

אני רוצה לומר כמה מלים על ועדת השרים לערי פיתוח שלא מתכנסת. קל לי לבוא בטענות לראש הממשלה שצריך לתת את התשובה, כי הוא אחראי לכך בחוקף תפקידו. אבל אינני עומה לעצמי חיים קלים, ואינני חושב שראש הממשלה רק הוא אשם. אני רוצה שיירשם בפרוטוקול, שהליכוד והמערך שניהם ביחד וכל אחד מהם לחוד מנהלים מאבקים על גבם של ערי הפיתוח. בגלל שתי המפלגות הגדולות אין ועדה, כי הן אינן יכולות להגיע להסכם מי יהיה יושב-ראש הוועדה. וזה על חשבון כולנו. ובגלל סיבה זו אין ועדת שרים לענין ערי הפיתוח ואין כתובת ואין למי לפנות.

אני מציע שנאלץ את הממשלה להקים ועדת שרים לערי פיתוח ברוטציה, ובלבד שתוקם ועדת שרים כזו.

היו"ר א' י' שפירא:

אני בדרך כלל מאמין לנציגי הממשלה שמופיעים בפנינו, סומך עליהם ונותן להם גיבוי. הם מביאים בפנינו לדיון ולאישור נושאים שהשרים מחליטים עליהם בהתאם למדיניות הממשלה, ואני משתדל להיות לויאלי ולעזור להם.

בנושא של אזורי הפיתוח הודענו כמה פעמים לשרים שאנחנו רוצים לקיים דיון אמיתי על הריטריוניה לפיהם נקבע הסיווג של אזורי פיתוח. אני אישית הזמנתי את השרים לדיון בנושא, והם לא באו. אני חושב ללוועדת הכספים יש מה לומר בנושא שיש לו חשיבות רבה. לעתים מחן מעמד של אזור פיתוח לעיר או לאזור קובעים את גורלם.

כאשר הובאה בפנינו בקשה לאשר פדיון מוקדם לחברה לקופסאות פח, כדי לסייע לחברה ולשפר את תזרימ המזומנים שלה, הייתי מוכן לאשר מייד את הפדיון המוקדם של תעודות המילווה. אבל כאשר מביאים בפנינו בקשה לאשר את קביעת נהריה כאזור פיתוח א', אני רוצה לדעת איזה עריה נוספות ביקשו להקנות להם את המעמד הזה ומי הם השרים שביקרו באותן עריים.

ח' רמון:

אתה מדבר על פדיון מוקדם של המילווה לחברה לקופסאות פח. אתה יודע איזה מפעלים נוספים ביקשו פדיון מוקדם של המילווה ולא נענו? זה לא הפריע לך לאשר.

היו"ר א' י' שפירא:

תמציא לי את הרשימה של המפעלים ואני אבדוק מה קרה.

ח' רמון:

באותם נימוקים שאתה משמיע עכשיו אני ביקשתי לדחות את האישור לפדיון מוקדם לחברה.

היו"ר א' י' שפירא:

הנימוק היחיד מדוע אני מציא לא לאשר היום את הבקשה הוא, שהזמנתי את השרים לדיון והם לא באו. לא תמיד השרים צריכים להיות מיוצגים בוועדה על ידי שליחים. הם צריכים לבוא לכאן ולשמוע את דעת החברים. אם אתם מסכימים, כך ננהג.

ח' רמון:

חמיד הספח לנו מוסר ואמרת, אדוני היושב-ראש, שאין לעכב אישור של בקשה צודקת בגלל סיבות כאלה. דווקא חברי הוועדה הם שביקשו לעכב, ואתה ביקשת מהם לא לנהוג כך. לכן אינני מבין את עמדתך בענין זה. לפני זמן לא רב בא לכאן שר התעשייה והמסחר וקיימנו אתו דיון ארוך. עכשיו אנחנו מקיימים אתו דיונים על החקציב. הוי בכל פעם אומר לנו שהוא מוכן להופיע בפני הוועדה בכל עת שיחבקש לכך. אני חושב כי במקרה זה אנחנו עושים עוול לענין. אינני מקבל את הנימוק הזה לדחיה, כי הוא פשוט לא מתאים ליושב-ראש שלנו. יש נימוקים אחרים. ינהג כל חבר בוועדה לפי הבנתו. אני אינני יכול להסכים לדחיה את האישור לקביעת נהריה כאזור פיתוח א'.

היו"ר א' י' שפירא:

אני ביקשתי לעכב את האישור מנימוק אחד בלבד, כי אני חורב לצרין לקיים את הדיון עם השרים. אין זה ענין כל מה בכך להעניק לעיר מעמד של אזור פיתוח א'. ובוועדה לא התקיים דיון עם השרים על סיווג אזורי הפיתוח. אתם שכחתם שפעם כבר החלטנו לא לקיים דיון בכום בקשה כזו כל עוד לא יתקיים הדיון על אזורי פיתוח.

מ' סטריח:

אני מציע שנחליט היום שלא נקיים דיון על בקשה לתח מעמד
ל אזור פיתוח לפני ייתקיים דיון כללי ומרצה על הנושא של סיווג
אזורי הפיתוח.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מציע את הסיכום הבא: הוועדה לא תאשר כל בקשה לקביעת
עריט כאזורי פיתוח לפני ייתקיים דיון כולל על אזורי הפיתוח.

ח' רמון:

אני מבקש שתעביר את הסיכום הזה בכתב לשרים הממונים שידעו
כי בקשה כזו גם לא תיכלל בסדר היום של הוועדה לפני שיהיה דיון.

א' ויינשטיין:

אני מוכן להצביע בעד מהן המעמד הזה לנהריה אבל אני מתנגד לסיכום.

ח' רמון:

הרוב בוועדה רוצה לקיים את הדיון. אתה יכול להצביע נגד.

היו"ר א' י' שפירא:

אין צורך בהצבעה. ההודעה של היושב-ראש מספיקה.

ח' רמון:

אנחנו חומכים בהודעה של היושב-ראש.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מעמיד להצבעה את בקשת האוצר בענין נהריה.

ה צ ב ע ה

קביעת נהריה כאזור פיתוח א' לענין חוק לעידוד השקעות הון, אושרה.

ב' שליטא:

מי נמנע?

שימוב ברזרנה כללית לשנת 1985 - פניה מס' 178
רשויות מקומיות במגזר הערבי

א' קרשנר:

הוועדה אישרה סעיף 1 בפניה של המכונה על החקציבים על העברת
כספים מהרזרבה הכללית לרשויות המקומיות במגזר הערבי. הוועדה דחתה
את האידור של סעיפים 2 ו-3 בפניה לקבלת פרטים נוספים על קבלת דו"חות
כספיים והגשת חכניה החייעצות.

היו"ר א' י' שפירא:

נשמע הסברים נוספים על הפניה ממר י"מ, נציג משרד הפנים.

ע' יומר:

הממלה החליטה על סיוע מיוחד לכיסוי הגרעונות הכספיים של הרשויות המקומיות במגזר הערבי בסכום של 6 מיליון ש"ח. ההחלטה היתה להקצות את הסכום הזה בשלושה ילבים: 2.250 מיליון ש"ח מייד; 2.250 מיליון ש"ח עם קבלת הדו"חות הכספיים; ו-1.5 מיליון ש"ח במועד יותר מאוחר לאחר שתוגש חכניה התייעלות שתציג באופן מפורט את התכנית לכיסוי יתרת הגרעון, ובכלל זה ניהול כספי תקין וסביר, במיוחד בנושא ההכנסות העצמיות.

הסכום הראשון של 2.250 מיליון ש"ח אומר ושוחרר לביצוע, והוא ניתן לכל רשות מקומית בשיעור של 25% מהגרעון המצטבר שהיה רשום לפנינו. הגרעון יהיה רשור לפנינו לא היה הגרעון כולו על פי הדו"חות הכספיים אלא על פי דו"חות כספיים זמניים שמסרו הרשויות המקומיות. לכן נקבע שהחלק השני ישוחרר לאחר ייגישו דו"חות כספיים מפורטים ולאחר שהם ייבדקו על ידנו.

המצב כיום הוא שמתוך 48 רשויות מקומיות במגזר הערבי הגישו לנו דו"חות כספיים סופיים רק 32. 16 רשויות מקומיות חרס הגישו דו"חות כספיים סופיים. עיינו אומדן של הגרעון המצטבר לפי הנחונות שהגיעו אלינו עד עתה, כי בכל זאת רוב הרשויות המקומיות הכינו דו"חות כספיים, ואלה שטרם הכינו אותם יש להן דו"חות זמניים וגם מצבת חובות. ונראה לנו שאם הסכום הזה ישוחרר ניתן יהיה לתת לכל רשות מקומיות בממוצע 69% מהגרעון המצטבר על פי הדו"חות הקיימים.

אנחנו מציעים לכן שגם בשלב השני עדיין לא נבדוק את פעילותה הכספית של כל רשות מקומית צודקת או לא צודקת, את התייעלותה ואת הניהול התקין שלה, אלא בשלב השני נתן לכל רשות מקומיות סיוע נוסף, שיחד עם הסיוע שניתן בשלב הראשון, יגיע לכדי 69% מהגרעון המצטבר. וכמובן לא נתן זאת לכל 48 הרשויות המקומיות, אלא רק לאותן רשויות מקומיות שהגישו דו"חות כספיים, כי זוהי החלטת הממשלה.

לכן אנחנו מבקשים לאתר את ההעברה של הסכום הנוסף של 2.250 מיליון ש"ח.

א' קרשנר:

מה דין הסכום של 1.5 מיליון ש"ח המופיע בסעיף 3 לפנייה?

ש' שמש:

זה יבוא בהמשך. אם אתם מוכנים לאשר זאת היום, ההעברה תאושר היום והביצוע יבוא בהמשך.

י' כהן:

לא נאשר את הסכום של 1.5 מיליון ש"ח בשלב זה.

אני מבין שאתה מבקש אישור לסכום של 2.250 מיליון ש"ח חדש בהנחה שגם אותן רשויות מקומיות שטרם הגישו דו"חות כספיים סופיים יגישו אותם.

אני רוצה לשאול אתם מבקשים לתת לרשויות המקומיות 69% מהגרעון בעוד שלאזורי פיתוח נחנו שליש מהגרעון עד מיליארד שקל חדש.

ש' שמש:

על כך דיברנו באריכות רבה. הצגנו את הבעיות של המגזר הערבי כבעיות ייחודיות. במשך שנים לא היתה תשתית במגזר הערבי והמשאבים שהועברו למגזר זה היו יחסית נמוכים.

י' כהן:

הם גם גבו מסים בשיעורים ובסכומים נמוכים.

המגזר הערבי.

המגזר הערבי יתחיל להשתתף בהחזקה השוטפת לרעת המגזר הערבי.
המגזר הערבי יתחיל להשתתף באמצע כדי לקדם את המגזר הערבי.

כאשר אנחנו מתכוונים על שני היבטים, ישובים קטנים ובכלל על המגזר הירוקי, אנחנו מתכוונים להעביר את המגזר השוטף, כי בתקציב הפיתוח בדרך כלל אין בעיות. האילו הוב הגרעון במגזר הערבי נובע מתקציב הפיתוח, וזה בגלל אותו פיגור הדירה במלך שנים. ולכן כאשר מחלקים על החוצאה המוכנה שרם מרבליה 69' הגרעון בשלב זה, ונמנעו על הבר במוצע הם יקבלו אחוז יותר גבוה מ-69, זה נראה כאילו יש פער לטובת המגזר הערבי. יררה להבין שזה נובע מאותו פער היסטורי הנוצר במלך השנים.

המגזר הערבי.

בדבר זה יש שני היבטים. הראשון הוא הסביר שבמגזר הערבי לא היה פיתוח והם קיבלו כמות כספים, אבל הוא אמר שניכשה בזמנו רצפת מס שמחייבת כל ריבוי מסוכית בארץ, כלו להתחבר בגימלה. הוא יודע שלדעתו יש עדיין רלויות מקומיות שלא יגיעו אזילו לאותה רצפת המס שנתבעה. ואי אמרנו שלא נאשר הקצבות לרלויות מסוכיות שאינן מקימות את התוראות של משרד הפנים בכל הנוגע לרצפת המס.

מ' בר-און:

זה ייך לשלב השלישי שבו צריך להגיש הכנייה המגיעות לכיסוי יתרת הגרעון, כולל העלאת הכנסות עצמיות.

י' כהן:

אני מציע שיירשם כי לא נאשר תקציב נוסף, או סכום נוסף של 1.5 מיליון שקל חדש, כל עוד הרלויות המסוכיות הערביות לא יגיש תכנית הבראה ויגבו מסים כמתחייב מהנחיות משרד הפנים.

ש' שמש:

זוהי בהחלט החלטה המקובלת עלינו והיא גם מופיעה בדברי ההסבר לפנייה.

י' כהן:

אני מבקש שיירשם כי מוסכם על משרד הפנים שלא יועבר שום סכום נוסף כל עוד לא תיגבה לפחות רצפת המס.

ב' בליטא:

אינני מתנגד לסיוע למגזר הערבי. אני בהחלט חושב שהמגזר הזה הוא במצוקה. וכפי שאמר מר שמש המצוקה נובעת מקיפוח. וזוהי באמת הבעיה. כי באופן שוטף הדברים הם פחות או יותר בסדר, אבל הפיתוח שם הוא כל כך מפרג ונמצא בתחתית המדרגה, שיש עוד הרבה מה לעשות שם לקידום הפיתוח.

אני רק רוצה להזכיר בהזדמנות זו שגם ערי הפיתוח וגם הישובים הקטנים הם היום במצוקה וצריך למצוא להם הסדר כספי. אלה הם ישובים שכמעט 80% מתקציביהם באים מהקופה הציבורית. הם מסוכים על הולחן הממשלה באחוזים ניכרים. לכן עם כל משב רוח קטן בהזרמה הם כבר הולכים לאיבוד, כבר יש שם זעזוע, כי ההכנסות העצמיות שלהם מהוות גורם קטן ושולי ביותר.

א' אבו חצירא:

האם גם הישובים הדרוזים ברמה הגולן כלולים בהסדר הזה?

ש' שמש:

אנחנו מדברים עכשיו רק על המגזר הערבי. למגזר הדרוזי הוקצב סכום של 3 מיליון ש"ח גם עבור הרלויות המקומיות הדרוזיות ברמה הגולן.

ג' גדות:

האם אפשר לקבל פירוש על הלוקת הכספים האלה, כי מקבל אותם וכמה?

א' אבוחצירא:

זה כולל את הכפר הדרוזי והיה לאחרונה בחדשות?

ב' ימל:

בעקרון כן. אם יש להם גרעון - כן.

ג' גדות:

הגיע הזמן שאנשים ידעו כי מי שדורף צמיגים בימי אדמה נוחן את הדין. זוהי מדינה אחת שצריכה לשמור על שלום אזרחיה, וכשם שאנחנו נלחמים נגד אלימות במגזר היהודי כך צריך להילחם נגד אלימות במגזר הערבי או הדרוזי או כל מגזר אחר. ואני אומר את הדברים כמי שאיננו רואה במגזר הערבי נסע זר אלא להיפך, בשנים האחרונות השקעתי הרבה מאמצים לקידומו של המגזר הזה. ויד הרבה יהודים הרואים בערבים שותפים למדינה הזו, אזרחים שווים בה. אבל המדינה צריכה לשמור על כבודה ועל החוק והסדר בה.

לכן בעקבות השאלה של חבר-הכנסת אבוחצירא אני מרחיק לכת ממנו ומבקש ממך הכרזה, שכובלת אותך בנושא המדיני, אבל אומרת שאתם פועלים על פי השכל הישר וכפי שמדינה צריכה לנהוג, או לחילופין חן לנו את הרשימה של הרשויות המקומיות שעומדות לקבל את הסיוע הזה ומהם הסכומים שכל אחת מהן חקבל. כי אני יכול להגיד שיש הרבה רשויות מקומיות ערביות שאינן נופלות ברמת החיים שלהן ואולי כמה מהן אף עולות מרשויות מקומיות יהודיות. ואני מכיר את הדברים בשטח וגם יודע שאנשים הקשורים למגזר הזה ופועלים למענו מודים שזהו מגזר שאיננו עושה די עבור עצמו, איננו עושה די לפי הנורמות המקובלות במגזר היהודי. ואני יכול להביא כדוגמה את נושא המחלבים בבתי הספר. לנושא זה הפיס נוחן את חלקו, הרשות המקומית נותנת את חלקה וההורים נותנים את חלקם. ורשות מקומית שנוטלת יוזמה גם דואגת שיהיו מחשבים בבתי הספר שבתחומה. ומסתבר שהציבור במגזר הערבי לא רק שאיננו עוזר לעצמו אלא גם לעתים עושה דברים שלא יעלה על הדעת שיעשו במדינה ריבונית.

מ' בר-און:

אני מתפלא על הדבריה ששמענו עכשיו. אין שום ספק שיש בעיה, והמצוקה של המגזר הזה היא שהביאה את הממשלה לכלל החלטה, הכוללת גם את השלב השלישי שמותנה בפעולות להתייעלות, הבראה וכיסוי הגרעון.

אנחנו מתבקשים לאשר העברה תקציבית של סכום כסף שלדעת הממשלה מגיע למגזר הערבי בגלל בעיות של העבר. ולמרות כל הדברים שאמרת, אינך יכול להתכחש לעובדה שבמשך שנים רבות המגזר הערבי היה מקופח. הנה נאפשר לממשלה לעשות את הצעד הזה כדי להתגבר על הקיפוח של העבר.

ש' ימל:

אינכם מצפים ממני שאתייחס לרלק הראיון של הדברים, כי בכל זאת מדובר בהחלטה ממשלה, ואנחנו פועלים על פי החלטה הממשלה שקבעה כי ההקצאה לרשויות המקומיות במגזר הערבי תיעשה בשלבים. אני נזהר להשתמש בדברי במלים כמו קיפוח או אפליה, כי מהן משתמע כאילו היה משהו שגרם לכך. אני מדבר על פער, ועובדה שקיים פער, ועל העובדה הזו אי אפשר לחלוק. אני בהחלט יודע שחלק מהפער הזה נוצר גם בגלל חוסר מעט של המגזר הערבי עצמו. ולכן אנחנו עוקבים אחר המתרחש במגזר הזה, וכל רשות מקומית שאיננה מעלה את המסים לרמה מינימלית, היא הראשונה שכובלת מכך, גם מפני שאין לה הכנסות מספיקות וגם כיוון שהיא לא חקבל מאתנו כל סיוע.

ג' גדות:

ענין זה פועל בשיטת המצ'ינג של שקל מול שקל?

ש' שמש:

בוודאי. המענק שאנחנו נותנים מיקף את הפער בין ההוצאות הרגילות הכרוכות לבין ההכנסות העצמיות לפי מינימום הצריך להגיע אליו. אם המינימום הזה הוא 50 מיליון, והרשות גבתה רק 20 מיליון, הרי שיחסרו לה 30 מיליון.

י' כהן:

הבינותי מדברין שהמדינה לא חתן כל סיוע לרשות מקומית שאיננה מגיעה לרצפת המס. כל עוד הרשות המקומית איננה מגיעה לאותה רצפה, לא מעבירים לה את כספי המענק.

ש' שמש:

דומני שזוהי הפעם הראשונה שאנחנו סיוע מיוחד גדול יחסית של 6 מיליון ש"ח לרשויות המקומיות במגזר הערבי. מה קאמרת חל על השלב היישי של הסיוע, שאותו אנחנו בהחלט מתנים בהגשת תכנית לכיסוי הגרעון.

י' כהן:

הסיכום שלנו אומר שאם רשות מקומית ערבית לא תגבה אח רצפת המס, כפי שקבע משרד הפנים, לא יינתן לה כלל סיוע, שאם לא כן היא שוב תיצור גרעונות. האם הסיכום הזה מקובל עליכם?

ג' גדות:

אני מציע כי נאמר את הסיוע בתנאי הזה.

י' כהן:

אנחנו מאשרים העברה של 2.250 מיליון ש"ח וממליצים בפני משרד הפנים שגם את הסכום הזה וגם את הסכום הנוסף של 1.5 מיליון ש"ח לא יעביר לרשויות המקומיות כל עוד לא יגישו תכנית התייעלות ולא יעמדו בתנאי של סף המס שקבע משרד הפנים. אותו דין יחול על המענק.

ש' שמש:

אינני מציע לקבל החלטה יחעכב את העברת המענק השוטף לשנת 1986.

י' כהן:

אם רשות מקומית לא תגבה את המס כנדרש היא לא תקבל מענק.

ש' שמש:

אנחנו נאבקים על העמקת הגביה ברשויות המקומיות. גם רשויות מקומיות במגזר היהודי, כולל עיריות, לא תמיד מגיעות למינימום שקבע המשרד.

ג' גדות:

אם ההנחיה הזו תחול על מחצית סכום המענק תהיה לכם אפשרות של גמישות.

י' כהן:

מוסכם שרשות מקומית שלא תגבה אח רצפת המס לא רק שלא תקבל את החלק השלישי של הסיוע המיועד אלא גם לא את מחצית המענק השוטף של משרד הפנים.

כ' בר-און:

יש כאן בעיה. התקציב מחבצע לפי נורמות שקובעים המרדנים. מדוע נבוא אנחנו ונתערב בביצוע התקציב השוטף? אני חושב שזה מסוכן. מרד הפנים פועל לטוב נורמות שלו. לערב את העברה של 1.5 מיליון ש"ח זה בסמכותנו.

א' אבוחצירא:

ההצעה לעכב את העברה המענק השוטף יכולה לפעול כבומרנג. עכשיו איננו עוסקים ברשויות המקומיות הערביות. אני מודיע לכך שיש מעט רשויות מקומיות יהודיות שעומדות בקריטריון שקבע מרד הפנים בענין ההכנסות העצמיות. חבר הכנסת יגאל כהן ערבב כאן בין סף המס לבין הכנסות עצמיות של רשויות מקומיות.

י' כהן:

ראיתי לנהוג לקולא ולכן דיברתי על סף המס ולא על ההכנסות העצמיות.

א' אבוחצירא:

אנחנו מדברים על הלב השלישי של הסיוע של העברת 1.5 מיליון ש"ח. השלב הזה מותנה בהתייעלות ובגביה של סף המס.

1. לאשר כעיה 2 בפניה - 2.250 מיליון ש"ח
2. לא לאשר כעיה 3 - 1.5 מיליון ש"ח עד שהרשויות המקומיות יגישו תוכניות ההיעלות שיכללו גביית סף המס כפי שקבע מרד הפנים.

י' כהן:

אני נועל את הישיבה.

(הישיבה ננעלה בשעה 12.30)